

Εφαρμογή νέων καλλιεργητικών πρακτικών στην Ελαιοκομία
με στόχο τον περιορισμό της Κλιματικής Αλλαγής
και την προσαρμογή στις νέες κλιματικές συνθήκες

OLIVE CLIMA - LIFE11 ENV/GR/000942

www.oliveclima.eu

ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ 2013-2014

Δράση	B1, B2, C2,C3, C6
Έκδοση	Σχέδιο
Συγγραφείς	Γ. Κουμπούρης, Μ. Μαρκάκης, Γ.
Εταίροι	ΙΕΥΦ
Επικοινωνία	koubouris@nagref-cha.gr

Το οLIVE CLIMA χρηματοδοτείται σε ποσοστό 50 % από το πρόγραμμα LIFE+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση

Έκδοση	Ημερομηνία	Συγγραφέας	Περιγραφή παρέμβασης
1	15/5/2014	Μ. Μαρκάκης	Περιγραφή δράσης
2	23/5/2014	Γ. Κουμπούρης	Περιγραφή εκπαιδεύσεων
3	30/5/2014	Γ. Κουμπούρης Μ. Μαρκάκης Ν. Κουργιαλάς Χ. Σεργεντάνη	Επιμέλεια κειμένου
4	2/6/2014	Μ. Μαρκάκης Λ. Μικάλεφ	Αγγλική Περίληψη

Ορισμοί, ακρωνύμια και συντομεύσεις

Όρος/ακρωνύμιο/συντόμευση	Περιγραφή
Ο.Π.	Ομάδα Παραγωγών
Ε.Α.Σ.	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών
ΙΕΒ	Ινστιτούτο Εγγείων Βελτιώσεων
ΙΕΑ	Ινστιτούτο Εδαφολογίας Αθηνών
ΙΕΥΦ	Ινστιτούτο Ελιάς και Υποτροπικών Φυτών
DICEM	University of Basilicata, Italy - Department of European and Mediterranean Culture

Περιεχόμενα

1. Περίληψη	4
2. Summary	4
3. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Ο.Π. ΝΗΛΕΑΣ	6
4. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Ε.Α.Σ. ΜΕΡΑΜΒΕΛΛΟΥ	8
5. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Ε.Α.Σ. ΠΕΖΩΝ	12
6. Συμπεράσματα	15
7. Σύνοψη Έργου.....	16

1. Περίληψη

Η παρούσα έκθεση εκπαιδευτικών δράσεων είναι ένα τμήμα του έργου LIFE11 ENV/GR/942 με τίτλο “Introduction of new olive crop management practices focused on climate change mitigation and adaptation” και ακρωνύμιο oLIVE CLIMA.

Ο κύριος στόχος του συγκεκριμένου έργου είναι η μελέτη και η εισαγωγή νέων καλλιεργητικών πρακτικών για τη μετατροπή της ελαιοκομίας σε εργαλείο διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής. Στο πλαίσιο του παρόντος έργου, για την εφαρμογή των καλλιεργητικών πρακτικών, επιλέχθηκαν τρεις ελαιοκομικές περιοχές. Σκοπός είναι να μελετηθεί το δυναμικό των περιοχών αυτών ως προς τη δυνατότητα αύξησης της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στους ελαιώνες, καθώς και της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Οι πιλοτικές περιοχές μελέτης αφορούν ελαιώνες παραγωγών στο Ν. Μεσσηνίας (Ο.Π. Νηλέας), στο Ν. Λασιθίου (Ε.Α.Σ. Μεραμβέλλου), και στο Ν. Ηρακλείου (Ε.Α.Σ. Πεζών). Στις περιοχές αυτές οι εφαρμοζόμενες καλλιεργητικές πρακτικές αποσκοπούν:

- α) Στον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της αύξησης της δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα, και
- β) Στην προσαρμογή στις νέες κλιματικές συνθήκες μέσω της αύξησης της γονιμότητας και της συγκράτησης νερού στο έδαφος των ελαιώνων, καθώς επίσης και μέσω της ενίσχυσης της οικονομικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας της παραγωγής.

Η παρούσα έκθεση αποσκοπεί στην αναλυτική παρουσίαση των εκπαιδευτικών δράσεων (B1, B2, C2, C3, C6) ανά πιλοτική περιοχή, κατά την περίοδο 1/6/2013 έως 31/5/2014. Αναλυτικότερα, στην παρούσα έκθεση περιγράφεται η οργάνωση και η συμμετοχή στις δράσεις ενημέρωσης των γεωπόνων και αγροτών οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις τρεις πιλοτικές περιοχές, και αφορούσαν την επιστροφή οργανικής ύλης ελαιοδέντρων στο έδαφος του ελαιώνα (B1), την εισαγωγή νέων καλλιεργητικών πρακτικών για τη δέσμευση του άνθρακα-τροποποίηση κλαδέματος και ζιζανιοχλωρίδας, προστασία εδάφους (B2), μετρήσεις στους ελαιώνες σχετικά με τα αποτελέσματα νέων καλλιεργητικών πρακτικών στη δέσμευση του άνθρακα (C2-C3) και την παρακολούθηση πιθανών παρενεργειών από τις επεμβάσεις (C6). Οι εκπαιδευτικές δράσεις και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης αυτών περιγράφονται αναλυτικά παρακάτω, ανά πιλοτική περιοχή μελέτης.

2. Summary

The present report of training actions is a part of the project LIFE11 ENV/GR/942 entitled “Introduction of new olive crop management practices focused on climate change mitigation and adaptation” (oLIVE CLIMA).

The main purpose of the aforementioned project is the introduction and study of novel cultural practices to converse olive culture in a tool to manage climate change. In this way, three olive cultivation areas were selected in order to apply different cultivation practises, with the purpose of studying the potentiality of these areas to increase the

absorbance of carbon dioxide into the soil as well as to reduce greenhouse gases emission. The pilot areas of the study are consisted of olive orchards in Prefectures of Messinia (Nileas Union), Lasithi (Meramvellos Union) and Heraklion (Peza Union). The purposes of cultural practises are:

- a) Mitigation of climate change with reduction of greenhouse gases emission and the increase of carbon dioxide absorbance, and
- b) Adjustment to the new climate conditions through the increase of fertility and water retention of olive orchards' soil, as well as through the strengthening of economic and environmental viability of olive production.

The present report intends to present the training actions (B1, B2, C2, C3, C6) per pilot area, from 1/6/2013 to 31/5/2014. In particular, the organization and participation in training actions for growers and agronomists of the three farmer unions are also described. In detail, organization and participation in the following training actions were carried out: Returning of olive tree organic matter to the parcel soil (B1), Introduction of new cultivation practices to increase carbon sequestration through pruning, weed flora modification, soil protection (B2), field measurements to determine the results of the cultivation practices (C2-C3), and Side effects of the implementation actions (C6). The training actions and the time course schedule of their materialization for each pilot area are described below.

3. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Ο.Π. ΝΗΛΕΑΣ

1. Δράσεις κατάρτισης: δράσεις B1, B2, C3, C6

Οργανώθηκαν από το ΙΕΥΦ και υλοποιήθηκαν από το ίδιο και σε συνεργασία με το ΙΕΑ, οι προβλεπόμενες από την πρόταση επισκέψεις κατάρτισης σε θέματα κομποστοποίησης και εφαρμογής στερεών και οργανικών αποβλήτων ελαιοτριβείων στα πιλοτικά αγροκτήματα. Η πρώτη επίσκεψη πραγματοποιήθηκε στο Νηλέα στις 12/7/2013 (Εικ. 1).

Στις 17/10/2013 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τους γεωπόνους της ομάδας παραγωγών του Νηλέα προκειμένου να γίνει εκπαίδευση των παραγωγών της συγκεκριμένης περιοχής, στο πλαίσιο της δράσης που αφορούσε την εισαγωγή νέων καλλιεργητικών πρακτικών για τη δέσμευση του άνθρακα (Δράση B2). Η εκπαίδευση των αγροτών πραγματοποιήθηκε από το επιστημονικό προσωπικό του Ι.Ε.Α. (Β. Καββαδίας) σε συνεργασία με το Ι.Ε.Υ.Φ.

Επιπροσθέτως, οργανώθηκε από το ΙΕΥΦ και υλοποιήθηκε από το ίδιο και σε συνεργασία με το ΙΕΑ, τη ΡόδαξΑγρο, DICEM και τον Αγροτύπο η κατάρτιση σε θέματα τροποποίησης ζιζανιοχλωρίδας, κλαδέματος και ακαλλιέργειας στα πιλοτικά αγροκτήματα (Εικόνα 2). Συγκεκριμένα, οι επισκέψεις αυτές πραγματοποιήθηκαν στο Νηλέα στις 12/7/2013 (Γ. Κουμπούρης, Ν. Καβρουλάκης), και στις 17/10/2013 (Γ. Κουμπούρης, Γ. Ψαρράς, Ν. Καβρουλάκης, Γ. Μιχαλόπουλος, Χ. Ξυλογιάννης, Β. Καββαδίας, Μ. Ντούλα, Κ. Γιαννοπολίτης) .

Στις 15/4/2014 πραγματοποιήθηκε νέα συνάντηση με τους γεωπόνους της ομάδας παραγωγών του Νηλέα προκειμένου να γίνει εκπαίδευση των γεωπόνων και των παραγωγών της συγκεκριμένης περιοχής, στο πλαίσιο της δράσης B1 (Εικ. 3). Η εκπαίδευση των αγροτών πραγματοποιήθηκε από το επιστημονικό προσωπικό του Ι.Ε.Α. (Β. Καββαδίας) σε συνεργασία με το Ι.Ε.Υ.Φ.

Εικόνα 1. Κατάρτιση 12/7/2013 στην Ο.Π. Νηλέας για το άλεσμα κλαδιών (Α) και την κομποστοποίηση (Β) στη δράση Β1, για την εφαρμογή και τις μετρήσεις κλαδέματος (Γ, Δ, Ε) στις δράσεις Β2 και C3, και για τις μετρήσεις παρενεργειών (Ζ) στη δράση C6.

Εικόνα 2. Κατάρτιση 17/10/2013 στην Ο.Π. Νηλέας για το κλάδεμα, την τροποποίηση της ζιζανιοχλωρίδας και την ακαλλιέργεια του εδάφους στις δράσεις Β2 και C3, και για τις μετρήσεις παρενεργειών στη δράση C6.

Εικόνα 3. Κατάρτιση 15/4/2014 στην Ο.Π. Νηλέας για την εφαρμογή κομπόστ του πρώτου έτους και την παραγωγή κομπόστ του δεύτερου έτους του έργου στη δράση Β1 και για τις μετρήσεις παρενεργειών στη δράση C6.

4. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Ε.Α.Σ. ΜΕΡΑΜΒΕΛΛΟΥ

1. Δράσεις κατάρτισης: δράσεις Β1, Β2, C2, C3, C6

Οργανώθηκαν από το ΙΕΥΦ και υλοποιήθηκαν από το ίδιο και σε συνεργασία με το ΙΕΑ, οι προβλεπόμενες από την πρόταση επισκέψεις κατάρτισης.

Συγκεκριμένα, στις 14/6/2013 πραγματοποιήθηκε ενημέρωση-εκπαίδευση του επιστημονικού προσωπικού του Ι.Ε.Υ.Φ. με τους γεωπόνους, τον εργολάβο και λοιπό προσωπικό του τοπικού συνεταιρισμού σε θέματα που αφορούσαν την κομποστοποίηση στη δράση δράση Β1 και για δειγματοληψία αποβλήτων στη δράση C2. Η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε από τους Ν. Καβρουλάκη και Λ. Μικάλεφ (Εικ. 4).

Στις 12/7/2013 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τους γεωπόνους της ένωσης Μεραμβέλλου στα Πεζά, στο πλαίσιο της δράσης που αφορούσε την επιστροφή του άνθρακα στους ελαιώνες (Δράσεις Β2, C3) (Εικ. 5). Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε κατάρτιση για τον τρόπο δειγματοληψίας των οργανικών υλικών από την επιφάνεια του εδάφους των ελαιώνων, από επιστημονικό προσωπικό του Ι.Ε.Υ.Φ. (Ε. Μαρκάκης). Επίσης, πραγματοποιήθηκε κατάρτιση για τον τρόπο μέτρησης των διαστάσεων των ελαιοδέντρων (Δράσεις C3). Τέλος, η εκπαίδευση περιλάμβανε οδηγίες στους γεωπόνους της Ένωσης Μεραμβέλλου προκειμένου να είναι σε θέση να παρακολουθήσουν και να εκτιμήσουν πιθανές παρενέργειες στα αγροτεμάχια της περιοχής, ως αποτέλεσμα της επίδρασης των επεμβάσεων (Δράση C6).

Στις 20/1/2014 πραγματοποιήθηκε από τη ΡόδαξΑγρο (Γ. Μιχαλόπουλος) κατάρτιση στον έλεγχο κομποστοποίησης με επίσκεψη στον κομποστοσωρό, λεκάνη απόβλητων ελαιουργείου και επίσης έγινε επίσκεψη σε αγροτεμάχια του έργου (Εικ. 6).

Στις 12/2/2014 (Εικ. 7) και 11/3/2014 (Εικ. 8) πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις κατάρτισης στην περιοχή του Μεραμβέλλου που αφορούσαν το κλάδεμα, την τροποποίηση της ζιζανιοχλωρίδας και την ακαλλιέργεια του εδάφους στο πλαίσιο της δράσης Β2. Η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε από το επιστημονικό προσωπικό του Ι.Ε.Υ.Φ. (Γ. Κουμπούρης).

Στις 22/05/2014 πραγματοποιήθηκε κατάρτιση στην Ε.Α.Σ. Μεραμβέλλου για την εφαρμογή κομπόστ του πρώτου έτους και την παραγωγή κομπόστ του δεύτερου έτους του έργου στη δράση Β1 από το ΙΕΥΦ (Ν. Καβρουλάκης).

Εικόνα 4. Κατάρτιση 14/6/2013 στην Ε.Α.Σ. Μεραμβέλλου για την παραγωγή κομπόστ του πρώτου έτους του έργου στη δράση Β1 και για δειγματοληψία αποβλήτων στη δράση C2.

Εικόνα 5. Κατάρτιση 12/7/2013 των γεωπόνων της Ε.Α.Σ. Μεραμβέλλου για την εφαρμογή και τις μετρήσεις κλαδέματος στις δράσεις Β2 και C3, και για τις μετρήσεις παρενεργειών στη δράση C6.

Εικόνα 6. Κατάρτιση 20/01/2014 στην Ε.Α.Σ. Μεραμβέλλου στον έλεγχο κομποστοποίησης με επίσκεψη στον κομποστοσωρό και σε λεκάνη απόβλητων ελαιουργείου.

Εικόνα 7. Κατάρτιση 12/02/2014 στην Ε.Α.Σ. Μεραμβέλλου για το κλάδεμα, την τροποποίηση της ζιζανιοχλωρίδας και την ακαλλιέργεια του εδάφους στη δράση Β2.

Εικόνα 8. Κατάρτιση 11/03/2014 στην Ε.Α.Σ. Μεραμβέλλου για το κλάδεμα, την τροποποίηση της ζιζανιοχλωρίδας και την ακαλλιέργεια του εδάφους στη δράση Β2 παράλληλα με γυρίσματα για την δεύτερη επιδεικτική ταινία του έργου.

5. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Ε.Α.Σ. ΠΕΖΩΝ

1. Δράσεις κατάρτισης: δράσεις B1, B2, C2, C3, C6

Οργανώθηκαν από το ΙΕΥΦ και υλοποιήθηκαν από το ίδιο και σε συνεργασία με το ΙΕΑ, οι προβλεπόμενες από την πρόταση επισκέψεις κατάρτισης.

Συγκεκριμένα, στις 14/6/2013 πραγματοποιήθηκε ενημέρωση-εκπαίδευση του επιστημονικού προσωπικού του Ι.Ε.Υ.Φ. με τους γεωπόνους, τον εργολάβο και λοιπό προσωπικό του τοπικού συνεταιρισμού σε θέματα που αφορούσαν την κομποστοποίηση (Δράση B1). Η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε από τους Ν. Καβρουλάκη και Λ. Μικάλεφ (Εικ. 9).

Στις 12/7/2013 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τους γεωπόνους της ένωσης Πεζών, στο πλαίσιο της δράσης που αφορούσε την επιστροφή του άνθρακα στους ελαιώνες (Δράσεις B2, C3) (Εικ. 10). Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε κατάρτιση για τον τρόπο δειγματοληψίας των οργανικών υλικών από την επιφάνεια του εδάφους των ελαιώνων, από επιστημονικό προσωπικό του Ι.Ε.Υ.Φ. (Ε. Μαρκάκης). Επίσης, πραγματοποιήθηκε κατάρτιση για τον τρόπο μέτρησης των διαστάσεων των ελαιοδέντρων (Δράσεις C3). Τέλος, η εκπαίδευση περιλάμβανε οδηγίες στους γεωπόνους της Ένωσης Πεζών προκειμένου να είναι σε θέση να παρακολουθήσουν και να εκτιμήσουν πιθανές παρενέργειες στα αγροτεμάχια της περιοχής, ως αποτέλεσμα της επίδρασης των επεμβάσεων (Δράση C6).

Στις 30/1/2014 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη κατάρτισης στην περιοχή Πεζών που αφορούσε το κλάδεμα, την τροποποίηση της ζιζανιοχλωρίδας και την ακαλλιέργεια του εδάφους στο πλαίσιο της δράσης B2 (Εικ. 11). Η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε από το επιστημονικό προσωπικό του Ι.Ε.Υ.Φ. (Γ. Κουμπούρης).

Στις 10/3/2014 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη κατάρτισης στην περιοχή Πεζών που αφορούσε την αξιοποίηση αποβλήτων στη δράση B1, το κλάδεμα, την τροποποίηση της ζιζανιοχλωρίδας και την ακαλλιέργεια του εδάφους στο πλαίσιο της δράσης B2 και την παρακολούθηση φυτουγείας στη δράση C6 (Εικ. 12). Η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε από το επιστημονικό προσωπικό του Ι.Ε.Υ.Φ. (Γ. Κουμπούρης, Γ. Ψαρράς, Κ. Βαρίκου, Μ. Μαρκάκης).

Στις 11/4/2014 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη κατάρτισης στην περιοχή των Πεζών που αφορούσε την εφαρμογή αποβλήτων, στο πλαίσιο της δράσης B1 (Εικ. 13). Η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε από το επιστημονικό προσωπικό του Ι.Ε.Υ.Φ. (Γ. Ψαρράς).

Στις 22/05/2014 πραγματοποιήθηκε κατάρτιση στην Ε.Α.Σ. Πεζών για την παραγωγή και εφαρμογή κομπόστ του δεύτερου έτους του έργου στη δράση B1 από το ΙΕΥΦ (Ν. Καβρουλάκης).

Εικόνα 9. Κατάρτιση 14/6/2013 στην Ε.Α.Σ. Πεζών για την παραγωγή κομπόστ του πρώτου έτους του έργου στη δράση Β1.

Εικόνα 10. Κατάρτιση 12/7/2013 των γεωπόνων της Ε.Α.Σ. Πεζών για την εφαρμογή και τις μετρήσεις κλαδέματος στις δράσεις Β2 και C3, και για τις μετρήσεις παρενεργειών στη δράση C6.

Εικόνα 11. Κατάρτιση 30/01/2014 στην Ε.Α.Σ. Πεζών για το κλάδεμα, την τροποποίηση της ζιζανιοχλωρίδας και την ακαλλιέργεια του εδάφους στη δράση Β2.

Εικόνα 12. Κατάρτιση 10/03/2014 στην Ε.Α.Σ. Πεζών για αξιοποίηση αποβλήτων στη δράση Β1, το κλάδεμα, την τροποποίηση της ζιζανιοχλωρίδας και την ακαλλιέργεια του εδάφους στο πλαίσιο της δράσης Β2 και την παρακολούθηση φυτουγείας στη δράση C6.

Εικόνα 13. Κατάρτιση 11/04/2014 στην Ε.Α.Σ. Πεζών για εφαρμογή αποβλήτων, στο πλαίσιο της δράσης Β1.

6. Συμπεράσματα

Ο στόχος του έργου OLIVECLIMA (LIFE11 ENV/GR/942) είναι η μελέτη και η εισαγωγή νέων καλλιεργητικών πρακτικών στην ελαιοκομία για τη μετατροπή της σε εργαλείο διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής. Για το σκοπό αυτό επιλέχθηκαν τρεις ελαιοκομικές περιοχές για τη μελέτη του δυναμικού των περιοχών αυτών ως προς τη δυνατότητα αύξησης της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα από τα εδάφη, καθώς και για την μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Οι πιλοτικές περιοχές μελέτης αφορούν ελαιώνες παραγωγών στο Ν. Μεσσηνίας (Ο.Π. Νηλέας), στο Ν. Λασιθίου (Ε.Α.Σ. Μεραμβέλλου), και στο Ν. Ηρακλείου (Ε.Α.Σ. Πεζών).

Στις συγκεκριμένες πιλοτικές περιοχές πραγματοποιήθηκαν από τον Ιούνιο του 2013 έως τον Μάιο του 2014 εκπαιδευτικές δράσεις σε παραγωγούς που υλοποιούν τις καλλιεργητικές επεμβάσεις και σε γεωπόνους οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την παρακολούθηση του έργου, στα πλαίσια των επιμέρους δράσεων (Β1, Β2, C2, C3, C6).

Αναλυτικότερα σε κάθε μια από τις πιλοτικές περιοχές πραγματοποιήθηκαν από το επιστημονικό προσωπικό των εμπλεκόμενων ερευνητικών ιδρυμάτων-φορέων:

Α) Εκπαιδεύσεις παραγωγών και υπεργολάβων για την αποτελεσματική εφαρμογή των καλλιεργητικών παρεμβάσεων. Πραγματοποιήθηκαν επίσης εκπαιδεύσεις υπεργολάβων σε θέματα κλαδέματος των ελαιόδεντρων σε αγροτεμάχια του έργου.

Β) Ενημερώσεις κατάρτισης των γεωτεχνικών των Ο.Π. για τις δειγματοληψίες και τις μετρήσεις του έργου καθώς επίσης και για τους περιοριστικούς παράγοντες εφαρμογής των διαφόρων καλλιεργητικών τεχνικών. Πραγματοποιήθηκαν επίσης εκπαιδεύσεις γεωπόνων για την εγκατάσταση συστήματος μέτρησης εδαφικής υγρασίας.

Γ) Επικοινωνιακές συζητήσεις μεταξύ αγροτών, γεωπόνων, υπεργολάβων και του επιστημονικού προσωπικού με σκοπό την από κοινού αποτελεσματική υλοποίηση του έργου η οποία θα προδώσει νέα δυναμική στην ελαιοπαραγωγή της κάθε περιοχής.

7. Σύνοψη Έργου

Το έργο oLIVE-CLIMA αποτελεί προσπάθεια να ανταπεξέλθει ο αγροτικός τομέας στις νέες προκλήσεις μέσω της μετατροπής της ελαιοκομίας σε εργαλείο διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ Έργου

	Συντονιστής Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α. Ανατολικής Θεσσαλονίκης	www.anatoliki.gr
	Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «Δήμητρα» Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Έρευνας Ινστιτούτο Ελιάς & Υποτροπικών Φυτών Ινστιτούτο Εδαφολογίας Ινστιτούτο Εγγείων Βελτιώσεων	www.nagref-cha.gr www.ssiagr.org www.iti.gr
	Συστήματα Διαχείρισης για Περιβάλλον & Ποιότητα	www.rodaxagro.gr
	Πανεπιστήμιο Βασιλικάτα Ιταλίας Τμήμα Ευρωπαϊκού & Μεσογειακού Πολιτισμού	www2.unibas.it/dicem
	Αγροτική Ενημέρωση	www.agrotipos.gr
	Ομάδα Παραγωγών Νηλέας Χώρα Μεσσηνίας	www.nifeasoliveoil.gr
	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Πεζών, Ηρακλείου	www.pezaunion.gr
	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Μεραμβέλλου, Λασιθίου	www.eastm.gr
	Με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE + της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τηλ: 2310 463930-1. E-mail: info@oliveclima.eu	

www.oliveclima.eu